

TAKDİM

Bu yıl Türkiye'nin demokrasiye geçişinin 55. yılı. 55 yıl önce, 14 Mayıs 1950'de, Türkiye'nin ilk demokratik seçimleri yapıldı ve tek parti rejimi değiştirildi. Tek parti rejiminin barışçıl yollarla, tek kurşun atılmadan, bir iç savaş yaşanmadan yıkılması, en azından, rejimin yıkılması kadar önemliydi. 14 Mayıs 1950'de, ilk defa, o zamana kadar kenara itilmiş, ezilmiş, horlanmış, ülkenin kaderinde söz sahibi olamamış kitleler, oylarıyla varlık meydanına çıktılar. On yıllardır süren tek parti rejimini devirdiler. Bu olay şimdiye kadar İslâm coğrafyasında tekrarlanamamış bir olay olarak kaldı.

14 Mayıs 1950, muazzam bir başarı, tarihimizde bir dönüm noktası, Türkiye tarihinin en mühim olayı olmasına rağmen, hiçbir zaman önemi yeterince idrak edilmedi. Ve ilerleyen zaman içinde bazen unutuldu, bazen görmezden gelindi. Bu vefasızlığı ve anlayışsızlığı kırmak isteyen Liberal Düşünce Topluluğu, bu yıl 14 Mayıs'ı anmak için özel bir program yaptı. 14 Mayıs'ı "özgürlük ve demokrasi bayramı" ilan etti. 14-15 Mayıs'ta Ankara'da bir "Özgürlük ve Demokrasi Sempozyumu" düzenledi. Aynı tarihlerde, yine Ankara'da, 14 Mayıs öncesi ve sonrasıyla ilgili, dönemin yayın organlarındaki malzemelerden hazırlanan bir resim, fotoğraf, karikatür sergisi açtı.

Liberal Düşünce'nin Bahar-Yaz 2005 sayısında, 14 Mayıs 1950'nin hatırasına, çoğulculuk ve demokrasiyi ağırlıklı konu yaptık. Demokrasiyi tek başına değil çoğulculukla birlikte ele almamızın sebebi, çoğulculuk ihmal edildiğinde demokrasinin çoğu zaman yanlış anlaşılmasıdır. Gerçekten, demokrasi çoğulculuğun araçlarından biri olmak durumundadır. Bu yüzden, zaman zaman, liberal demokrasilerle demokrasi etiketini kullanmaktan kaçınmayan hatta bunda bilinçli bir ısrar sergileyen illiberal rejimleri birbirinden ayırmak için, çoğulcu demokrasi kavramını kullanmak gerekmektedir.

Mustafa Erdoğan, çoğulculuk hakkındaki makalesiyle konuya derli toplu bir giriş yapıyor. Daha sonra, liberal siyaset felsefecisi Chandran Kukathas'ın yakın zamanlarda yayınlanmış en önemli eserlerden biri olan Liberal Takımadaları adlı kitabından yine Mustafa Erdoğan'ın yaptığı bir çeviriyle konu şekilleniyor. Nafiz Tok ise, liberal teorideki iki farklı kültürel çoğulculuk modelini karşılaştırıyor.

Zühtü Arslan, Mustafa Çufalı, Mehmet Arif Demirer ve Erdal Hakimoğulları yazılarıyla hem 14 Mayıs 1950'nin hem de Türk demokrasisinin çeşitli yönlerini ele alıyor. Akademik dünyadan olmamakla beraber, Mehmet Arif Demirer'in yazısı Türkiye'de bir ilk teşkil ediyor. Demirer, takdire şayan bir gayretle, 14 Mayıs öncesi ve sonrasının iktisadî durumunu belgelendiriyor ve DP'nin muazzam bir başarı gösterdiğini ispatlıyor. Demirer'den bu istikamette yeni yayınlar görmeyi umuyoruz.

Halis Çetin, bir psikolojik-psikiyatrik tahlille ülkedeki tek adam kültürünün ope-

rasyon masasına yatırıyor. Bilal Canatan hakkında çok şey konuşulan az şey bilinen “subsidiarity” ilkesini teknik bir mesele olmanın ötesine taşıyıp felsefi bir zeminde değerlendiriyor. Yusuf şahin yerel demokrasinin sınırlarını soruştururken, Zahid Sobacı, Türkiye’deki kamu yönetimini yeni kamu işletmeciliği açısından bir analize tabi tutuyor. İbrahim Bakırtaş-Hatice Dayar ikilisi, demokrasilerde seçimlerin ekonomilerde yarattığı dalgalanmaları ele alıyor. Bu, üzerinde daha çok durmamız gereken bir konu. Umuyoruz ki, Liberal Düşünce ilerde otoriteren sistemlerin iktisadî hayata maliyetleri hakkında da yazılar yayınlayacak. Dergimizdeki yeni isimlerden Ahmet Yılmaz, Camus’nun uygarlık ve özgürlükle ilgili fikirlerini özetlemeye çalışıyor. Liberal Düşünce okuyucusunun çevirilerinden tanıdığı Mustafa Demirci ilk defa bir telif yazıyla bu sayıda okuyucunun karşısına çıkıyor. Genellikle kollektivist görüşlerin egemenliğinde olan şehir plancılığı alanında ahlâk meselesini ele alıyor.

Geçen sayımızda aydınlanmayı etraflıca ele almış ve ilk defa liberal perspektiften bir bakış gerçekleştirmiştik. O sayımız çok ilgi gördü. Bahar-Yaz 2005 sayısında da konuya yer vermeyi iki çeviriyle sürdürüyoruz. Kant’tan “Aydınlanma Nedir?” ve M. Foucault’tan “Aydınlanma Nedir?”. Kant’ın yazısı ilk defa Türkçe’de tam metin olarak beliriyor. Soner Durmuş’un Radikal Oluşturmacılık hakkında Ernst von Glasersfeld’den yaptığı çeviriyi de okuyucuya sunuyoruz. Yine geçen sayıda 100. doğum yılı vesilesiyle hakkında yazılar yayınladığımız Ayn Rand, Alper Ecer’in analitik yazısıyla tekrar misafirimiz oluyor. Serap Palaz ise Avrupa Birliği’nde ve Türkiye’de iş hayatında cinsiyet temelli ayrımcılığı önleyici politikaları topluca değerlendiriyor.

Dergimizin sonunda büyük özgürlükçü filozof W. von Humboldt’la ilgili küçük bir dosya yer alıyor. Bu sayıda yer vermeyi düşündüğümüz Molinari dosyasını ise bir sonraki sayıya erteledik. Böylece, erken Güz sayımızda hem de millî savunma konusunu ele alacak Kış 2006 sayısında Molinari’nin fikirlerinden haberdar olacaksınız. İki yazının yer aldığı Humboldt dosyasında, ilk yazı Orçun İmga’ya ait. Orçun bir özgürlük filozofu olarak Humboldt’un fikirlerini özetliyor. Ünsal Çetin’in çevirdiği yazısında, Richard Minitier, Humboldt’un klasik liberal çizgideki konumunu değerlendiriyor.

Kısaca, Liberal Düşünce’nin Bahar-Yaz 2005 sayısı dolgun bir muhtevayla, elinizden düşüremeyeceğiniz bir kaynak olarak size ulaşıyor.

Avrupa, medeniyet ve Türkiye hakkında yazılar ihtiva edecek Güz 2005 sayısında buluşuncaya kadar, açık zihinli ve hürriyet içinde günler dileriz.

Atilla Yayla